HÖGSKOLAN I BORÅS

Specialpedagogik II: Hinder och möjligheter
Special Needs Education II: Obstacles and Possibilities

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: 11SP70
Version: 1.1
Fastställd av: Utbildningsutskottet 2011-08-16
Gäller från: HT 2011

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Specialpedagogik (G1F)
Utbildningsområde: Undervisning
Ämnesgrupp: Pedagogik
Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet samt godkänt resultat om 15 högskolepoäng i kursen Specialpedagogik I: Specialpedagogik och utveckling av lärandemiljön, 30 högskolepoäng.
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Kursens mål är att utveckla kunskaper gällande specialpedagogiska perspektiv samt inkluderande pedagogik. Med utgångspunkt i aktuell forskning, etablerade metoder och arbetssätt inom specialpedagogisk verksamhet belyser innehållet i kursen såväl förebyggande som stödjande insatser i mötet med enskilda elever i svårigheter.

Stor vikt läggs vid att problematisera och lyfta fram hur teoretisk kunskap och praktisk verksamhet kan utvecklas ömsesidigt. I detta sammanhang behandlas olika synsätt kring diagnosinstrument, arbetssätt och arbetsformer. Olika teoretiska förståelsemodeller för uppkomsten av hinder inom tal, språk och kommunikation samt svenska och matematik behandlas.

Kursen behandlar grundläggande individuella och sociala perspektiv på funktionshinder och handikapp. Även kunskaper om livsvillkor, för människor med funktionshinder, ur ett historiskt, individuellt, kulturellt och socialt perspektiv liksom frågor rörande identitetsutveckling och kommunikation i relation till funktionshinder behandlas.

Sammanfattningsvis ges en bred genomgång av olika slag av funktionshinder/svårigheter. Studenten utmanas att utveckla förståelse för hur olika hinder kan motverkas. Kursen betonar betydelsen av att kontinuerligt utvärdera verksamheter för att uppnå delaktighet och optimalt lärande. I samtliga domäner reflekteras över möjliga konsekvenser på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Mål

Studenten skall efter genomgången kurs kunna

- beskriva/redovisa de inlärningshinder som kan finnas på organisations-, grupp- och individnivå
- förklara hur pedagogens förhållningssätt får betydelse för elevers utveckling och lärande
- redogöra för olika slag av funktionshinder/svårigheter
- redogöra för olika definitioner, begrepp och synsätt på funktionshinder och handikapp och dess utveckling över tid
- problematisera livsvillkoren för personer med funktionshinder och olika strategier de kan använda för att hantera sin situation
- beskriva och redogöra för elevers kommunikativa utveckling, läs- och skrivutveckling samt grunderna i matematik
- redogöra för olika synsätt på uppkomsten av tal-, språk- och kommunikationshinder
- redogöra för olika synsätt på uppkomsten av läs/skrivsvårigheter och matematiksvårigheter
- analysera och motivera val av hjälpmedel, arbetssätt, innehåll och metoder utifrån elevers behov
- analysera den specialpedagogiska verksamheten med utgångspunkt i begreppen kön, klass och etnicitet
- redogöra för och kritiskt granska olika diagnosinstrument och dess användningsområde

- kritiskt granska aktuell forskning inom det specialpedagogiska området och med utgångspunkt häri företa självständiga pedagogiska ställningstaganden
- skriva ett åtgärdsprogram där gynnsamma miljöfaktorer antas motverka uppkomna svårigheter i kommunikativ förmåga, läs- och skrivkompetens och/eller inom matematik
- kritiskt granska om och i så fall hur olika läromedel möjliggör optimalt lärande
- redogöra hur samverkan mellan skola och närstående institutioner, t.ex. habiliteringen, BUP, SPKC och SPSM, kan genomföras

Undervisningsformer

Föreläsningar, studiegruppsarbete och yrkesdagbok.

Undervisningen bedrivs på svenska. Dock kan undervisning på engelska förekomma om kursansvarig anser det nödvändigt.

Examinationsformer och betygsskala

Muntlig presentation, skriftlig rapport och studiegruppsarbete.

Student har rätt att genomgå maximalt fem (5) examinationstillfällen på den kursplan som studenten är antagen till. Varje examination ska erbjudas vid minst tre tillfällen inom loppet av ett år. Vid ny kursplan kommer ytterligare tre examinationstillfällen att erbjudas under en övergångsperiod om ett år från och med att ny kursplan tillämpas.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte. Kursen utvärderas muntligt vid kursråd under kursens gång samt skriftligt vid kursens slut. Resultatet av utvärderingarna presenteras i en kursrapport och återkopplas till studenterna via kursens konferenssystem. Utvärderingen ligger till grund för planeringen nästa gång kursen ges.

Övrigt

Kursen ges som fristående.

Bilaga: Litteraturlista för Specialpedagogik II: Hinder och möjligheter (11SP70)

Litteratur

Allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram. (2008). Stockholm: Skolverket.
Tillgänglig: http://www.skolverket.se/publikationer?id=1786 (28 s.)

Beckman, Vanna (red.) (2007). *ADHD/DAMP: en uppdatering. 2.*, [uppdaterade och kompletterade] uppl. Lund: Studentlitteratur. (155 s.)

Bjar, Louise (red) (2006). *Det hänger på språket. Lärande och språkutveckling i grundskolan.* Lund: Studentlitteratur. (430 s.)

Borge, Anne Inger Helmen (2005). *Resiliens: risk och sund utveckling.* Lund: Studentlitteratur. (184 s.)

Brusen, Peter & Hyden, Lars-Christer (red.) (2000). *Ett liv som andra: livsvillkor för personer med funktionshinder.* Lund: Studentlitteratur. (226 s.)

Gersten, Russell et al. (2001). Teaching Reading Comprehension Strategies to Students With Learning Disabilities: A Review of Research. *Review of Educational Research 71,* (ss. 279-320, 42 s.)

Grönvik, Lars & Söder, Mårten (red.) (2008). *Bara funktionshindrad? Funktionshinder och intersektionalitet.* Malmö: Gleerups. (214 s.)

Gustavsson, Anders (2004). *Delaktighetens språk.* Lund: Studentlitteratur. (237 s.)

Hallerstedt, Gunilla. (red) (2006). *Diagnosens makt: om kunskap, pengar och lidande.* Göteborg: Daidalos. (128 s.)

Höien, Torleiv & Lundberg, Ingvar (1999). *Dyslexi: Från teori till praktik.* Stockholm: Natur och Kultur. (359 s.)

Lindö, Rigmor (2009). *Det tidiga språkbadet.* Lund: Studentlitteratur. (280 s.)

Lundberg, Ingvar & Sterner, Görel (2006). *Räknesvårigheter och lässvårigheter under de första skolåren: hur hänger de ihop?* Stockholm: Natur och Kultur. (172 s.)

Lundberg, Ingvar (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik.* Stockholm: Natur & Kultur. (189 s.)

Löwing, Madeleine & Kilborn, Wiggo (2002). *Baskunskaper i matematik: för skola, hem och samhälle.* Lund: Studentlitteratur. (372 s.)

Malmer, Gudrun (2002). *Bra matematik för alla: nödvändig för elever med inlärningssvårigheter.* Lund: Studentlitteratur. (240 s.)

Nya språket lyfter (2009). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: http://www.skolverket.se/publikationer?id= 2474 (86 s.)

Särskolan: hur fungerar den? (2008). Stockholm: Skolverket.
Tillgänglig: http://www.skolverket.se/publikationer?id=2152 (20 s.)

Westlund, Barbro (2009). *Att undervisa i läsförståelse: Lässtrategier och studieteknik.* Stockholm: Natur & Kultur. (352 s.)

Engelska artiklar samt kopierat material tillkommer (ca 50 s).

Ytterligare litteratur enligt lärarens anvisningar kan tillkomma (ca 150 s).

Valbar litteratur (ca 400 s)

Ahlberg, Ann (2001). *Lärande och delaktighet.* Lund: Studentlitteratur. (173 s.)

Asp-Onsjö, Lisa (2008). *Åtgärdsprogram i praktiken: att arbeta med elevdokumentation i skolan.* Lund: Studentlitteratur. (155 s.)

Björnsdóttir, Kristín & Traustadóttir, Rannveig (2010). Stuck in the land of disability? The intersection of learning difficulties,

class, gender and religion. *Disability & Society.* Vol. 25 No. 1 (pp. 49-62)

Danielsson, Lennart & Liljeroth, Ingrid (1998). *Vägval och växande: förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare.* 2:a upplagan. Stockholm: Liber. (240 s.)

Dysthe, Olga (1996). *Det flerstämmiga klassrummet.* Oslo: Ad Notam Gyldendal. (246 s.)

Elbro, Carsten (2004). *Läsning och läsundervisning.* Stockholm: Liber. (239 s.)

Engström, Arne (2003). *Specialpedagogiska frågeställningar i matematik. En introduktion.* Arbetsrapporter vid Pedagogiska institutionen Örebro universitet. (58 s.)

Eriksen Hagtvet, Bente (2006). *Språkstimulering, D. 2, Aktiviteter och åtgärder.* Stockholm: Natur och Kultur. (272 s.)

Fridolfsson, Inger (2008). *Grunderna i läs- och skrivinlärning.* Lund: Studentlitteratur. (284 s.)

Förhammar, Stellan & Nelson, Marie (red.) (2004). *Funktionshinder i ett historiskt perspektiv.* Lund: Studentlitteratur. (206 s.)

Granström, Kjell (red) (2007). *Forskning om lärares arbete i klassrummet.* Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Tillgänglig på Internet: http://www.skolverket.se/publikationer?id=1846 (270 s.)

Imsen, Gunn (2006). *Elevens värld. Introduktion till pedagogisk psykologi.* 4. uppl. Lund: Studentlitteratur (590 s.)

Killén, Kari (2009). *Barndomen varar i generationer. Om förebyggande arbete med utsatta familjer.* 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur. (270 s.)

Kinge, Emelie (2008). *Barnsamtal: den framgångsrika samvaron och samtalets betydelse för barn med samspelssvårigheter.* Lund: Studentlitteratur. (208 s.)

Liberg, Caroline (2006). *Hur barn lär sig läsa och skriva.* Lund: Studentlitteratur. (212 s.)

Ljungblad, Ann-Louise (2001). *Att räkna med barn i specifika matematiksvårigheter.* Varberg: Argument. (224 s.)

Lundgren, Torbjörn (2007). *Språk, kunskap och mänskliga förmågor.* Lund: Studentlitteratur. (360 s.)

Lyckas med läsning. Läs- och skrivinlärning i Nya Zeeland. (2001). Stockholm: Bonnier Utbildning. (154 s.)

Löwing, Madeleine (2006). *Matematikundervisningens dilemma.* Lund: Studentlitteratur. (258 s.)

Myrberg, Mats & Lange, Anna-Lena (2006). *Identifiering, diagnostik samt specialpedagogiska insatser för elever med läs- och skrivsvårigheter: Konsensusprojektet.* Specialpedagogiska institutet och Lärarhögskolan i Stockholm. (116 s.)

Stadler, Ester (1998). *Läs och skrivinlärning.* Lund: Studentlitteratur. (104 s.)

Taube, Karin (2007). *Läsinlärning och självförtroende.* Stockholm: Norstedts akademiska förlag. (143 s.)

Tideman, Magnus (2000).*Perspektiv på Funktionshinder & Handikapp.* Lund: Studentlitteratur. (353 s.)

Zetterqvist Nelson, Karin (2003). *Dyslexi: en diagnos på gott och ont.* Lund:Studentlitteratur. (312 s.)